

**XLI. ADÓSSÁGSZOLGÁLATTAL KAPCSOLATOS
BEVÉTELEK ÉS KIADÁSOK**

A fejezet a központi költségvetés devizában és a forintban fennálló adóssága kamat- és egyéb kiadásait és bevételeit tartalmazza.

KIADÁSOK

Az államadóssággal kapcsolatos összes kiadás 1 165 338,8 millió forint volt 2016-ban, amely összeg 95 707,3 millió forinttal (8,9%-kal) haladja meg az 1 069 631,5 millió forintos módosított előirányzatot. Ezen belül a kamatkiadás 1 118 215,3 millió forint volt, ami 80 120,5 millió forinttal (7,7%-kal) haladta meg az 1 038 094,8 millió forintos módosított előirányzatot.

Az államadósság utáni kamatkiadásoknak a módosított előirányzathoz viszonyított 80 120,5 millió forintos többletkiadását a kedvező piaci helyzetben megvalósított, a tervezett meghaladó visszavásárlások és csereaukciók, valamint a tervezetthez képest – részben még 2015-ben megvalósult - magasabb lakossági kincstárjegy értékesítés okozta. A devizaárfolyam tervektől eltérő alakulása is hozzájárult a kamatkiadások növekedéséhez.

Azonban a visszavásárlások és csereaukciók következtében a finanszírozási és a kamatkiadási szerkezet módosult, amely a tervezettől alacsonyabb hozamszint és hitelkamatok mellett csökkentőleg hatott a kamatkiadásokra. 2016-ban a költségvetés kamatbevételei 74 685,4 millió forinttal voltak magasabbak a tervezettnél, azaz a kiadások nagyobb mértékben emelkedtek, mint a bevételek, a nettó kamatkiadások mindösszesen 5435,1 millió forint összeggel haladták meg a terveket.

1. Cím: A devizában fennálló adósság és követelések kamatkiadásai

A devizában fennálló adósság kamatkiadásai 3457,5 millió forinttal lettek alacsonyabbak az előirányzatnál, és 271 436,8 millió forintot tettek ki. A kiadáscsökkenésből a devizában fennálló hiteleknél 2950,1 millió forint, a devizakötvényeknél 507,4 millió forint valósult meg. A tervekhez képesti kamatkiadás csökkenést nagyrészt az önkormányzatoktól átvállalt devizahitelek 2015. évi előtörlesztése és az ún. mark-to-market betétek utáni negatív kamatok összege eredményezte, továbbá az, hogy a devizakibocsátások a tervektől eltérő volumenben és szerkezetben valósultak meg.

Részben ellensúlyozta a kamat megtakarítást a piaci devizakötvények év közbeni eredetileg nem tervezett visszavásárlása, amelyre a kedvező forintpiaci kereslet alapján megvalósuló többlet forintértékesítés kompenzálása és a devizaadósság-arány további csökkentése miatt került sor. Mindemelllett a költségvetés tervezésekor még nem tervezett kínai (Dim Sum) devizakötvény kibocsátás már 2016-ban esedékes kamatfizetése is emelte a deviza kamatkiadásokat.

A tervezettnél kedvezőtlenebb devizaárfolyam szintén növelte a kiadásokat. 2016-ban az euró átlagos árfolyama 311,46 Ft/euró volt, ami gyengébb az előirányzatkor tervezett 303,70 Ft/eurónál, azonban 2016. december 30-án az átlagos árfolyamhoz közeli 311,02 Ft/euró árfolyammal zárt.

A nemzetközi pénzügyi szervezetektől és a külföldi pénzügyintézetektől (EBB, EBRD, ET Fejlesztési Bank, EB) felvett devizahitelek, illetve az átvállalt külföldi devizahitelek után kifizetett kamatok összesen 2950,1 millió forinttal lettek alacsonyabbak a tervezettnél, és 36 002,2 millió forintot tettek ki. A megtakarítást alapvetően a tervezettől elmaradó kamatszint és a rendkívüli előtörlesztések okozták, amely hatást mérsékelte a tervekhez képesti magasabb árfolyam.

A 2016 során bekövetkezett kamatcsökkenés következtében év végén 0%-os kamatozású volt az összes devizahitel 32,1%-a

Az EBB-től felvett devizahitelek után fizetett kamatok összege 19 813,9 millió forintot tett ki, ami az előirányzat 99,7%-át jelenti. A csekély megtakarítás a tervezettől kisebb devizakamatokból áll, amit részben ellensúlyozott az árfolyamváltozás kedvezőtlen hatása.

Az ET Fejlesztési Banktól felvett hitelek esetében is a hozamok csökkenése eredményezte a kiadások csökkenését. Ezen a soron 1,5 millió forinttal lett alacsonyabb a kamatkiadás, és 2492,7 millió forintot tett ki.

Az ÁAK-tól 2002-ben átvállalt fix kamatozású devizahitelek kamatkiadása az árfolyamváltozás következtében kismértékben 5,2 millió forinttal meghaladta a tervezettet és 167,2 millió forintot tett ki.

Az EB/IMF hitelek kamatelszámolásai előirányzati soron az (Európai Bizottságtól felvett) EB hitelek kamatkiadása 513,5 millió forinttal meghaladta a tervezettet, és 12 282,5 millió forint volt az év során. A tervnél magasabb teljesítést a tervekhez képesti magasabb árfolyam eredményezte. 2016-ban megtörtént az EB hitel utolsó részletének visszafizetése, így a nemzetközi hitelcsomag teljes egészében törlesztésre került.

Az egyéb devizahitelek kamatkiadásai az önkormányzatoktól 2011-ben és 2014-ben átvállalt külföldi pénzügyintézetekkel szemben fennálló devizahitel utáni kamatkiadásokat és a Paks 2 beruházás hitellehívásai után esedékes kamatkiadást jelenti, amelyek összege 2016-ban 279,2 millió forintot tett ki, ami 2816,7 millió forinttal alacsonyabb a tervezettől. A csökkenést a költségvetési előirányzat tervezését követően 2015 második felében és 2016. év során végrehajtott rendkívüli előtörlesztések, a kamatszint csökkenések, illetve a beruházási hitel-lehívás csúszása okozták.

A belföldi devizahitelek kamatai az önkormányzatoktól 2013-ban és 2014-ben átvállalt belföldi bankok felé fennálló devizahitelek után fizetett kamatokot jelentik, amelyek esetében 966,7 millió forint kamatkiadás történt. Szintén a rendkívüli előtörlesztések és a kamatszint csökkenések következtében a teljesülés 593,3 millió forinttal elmaradt a tervezettől.

Az önkormányzatoktól átvállalt összes devizahitel után 1320,4 millió forint kamatkiadás került kifizetésre, amely 3446,4 millió forinttal kisebb a tervezettől.

A központi költségvetés által 1999-től kibocsátott nemzetközi és belföldi devizakötvények után 236 757,8 millió forint összegű kamatkiadást fizetett a központi költségvetés. A tervekhez képesti 926,7 millió forint összegű többletet főként a tervezettnél kedvezőtlenebb devizaárfolyam, a megvalósult Dim Sum kötvény már esedékes kamatfizetése és a devizakötvények eredetileg nem tervezett visszavásárlása okozta, amire az év során a kedvező forintpiaci kereslet alapján megvalósuló többlet forintértékesítés kompenzálása miatt került sor. Csökkentőleg hatott a teljesülésre a hozamok alakulása és a tervekhez képest eltérő kibocsátási összeg és struktúra.

Elszámolásra került 1398,1 millió forint negatív kamat a külön előirányzattal nem rendelkező ún. mark-to-market betétek utáni kamatok összegeként. A deviza államadósság kockázatainak csökkentése érdekében az ÁKK Zrt. swapműveleteket köt. A nemzetközi piaci szokványok alapján a swap műveletek miatt fennálló partnerkockázatok csökkentése érdekében a felek a swapok nettó értékének megfelelő fedezetet (betétet) helyeznek el egymásnál, amiből az adósságállomány részét képezik az ezen ügyletek után az ÁKK Zrt.-nél elhelyezésre került fedezeti összegek (az ún. mark-to-market betétek) az egyéb kötelezettségek soron. 2016-ban a partnerek folyamatosan jelentős összegű devizabetétet helyeztek el. Ezen betétekre a negatív pénzpiaci kamatok miatt az azokat elhelyező bankok fizették az említett kamatbevételt.

A devizakötvények kamatkiadásai előirányzat alcímén került tervezésre a 2013-ban külföldi bankoktól átvállalt önkormányzati devizahitelek kamata, amely 74,5 millió forintot tett ki, a tervezettől elmaradt 36,4 millió forinttal.

2. Cím: A forintban fennálló adósság és követelések kamatkiadásai

A forintadósság kamatkiadásai 2016-ban 846 778,5 millió forintot tettek ki, amely 83 578,0 millió forinttal nagyobb a módosított előirányzatnál.

A forinthitelek kamatkiadása összességében 3809,2 millió forinttal maradt el a módosított előirányzattól, és 23 902,3 millió forintot tett ki. A kiadáscsökkenés a hozamhatás, azaz a hitelek után fizetendő alacsony kamatszint, valamint a volumen és szerkezeti hatás együttes eredményeként valósult meg. Az EBB-től felvett projektfinanszírozó hitelek esetén a csökkenő kamatok hatására 833,5 millió forinttal mérséklődött a módosított előirányzathoz képest az év során kifizetett kamatok összege, és 23 592,0 millió forintot tett ki. A kamatszint csökkentések eredményeként az ET fejlesztési Bank hiteleknél 84,7 millió forintos megtakarítás jelentkezett. A MÁV-tól 2011-ben átvállalt hitelek előtörlesztésére a 2016. évi előirányzatok tervezését követően, 2015 októberében került sor, így az előirányzatban megjelölt 43,2 millió forint kamatkiadás már nem volt esedékes, így ezt az összeget is megtakarításként vehetjük figyelembe. Az önkormányzatoktól 2013-ban, és 2014-ben átvállalt önkormányzati forinthiteleknél az előirányzatnak megfelelő mértékű, 2847,8 millió forintos megtakarítás keletkezett, mivel e hitelek is a 2016. évi előirányzatok tervezését követően, 2015-ben előtörlesztésre kerültek.

A forint államkötvények kamatkiadásai 741 811,2 millió forintot tettek ki 2016-ban, amely 71 417,7 millió forinttal több az előirányzatnál. A kamatkiadások alapvetően a megemelt kibocsátások, kötvény visszavásárlások és csereaukciók következtében nőttek, illetve a jelentősen megnövekedett lakossági értesítések is emelték a kamatot. A forintkamatok csökkenése részben ellensúlyozta a kiadások emelkedését.

A piaci értékesítésű államkötvények kamatkiadásai 10,9%-kal, azaz 73 038,1 millió forinttal haladták meg a tervezettet, és 741 273,0 millió forintot tettek ki, amelyből a lakossági piaci kötvények kamata 51 225,4 millió forintot képviselt. A többletkiadásokat két ellentétes irányú hatás befolyásolta: a kedvező piaci helyzetben a terveket meghaladó kibocsátások, visszavásárlások és csereaukciók növelték, a tervektől elmaradó hozamok pedig csökkentették a kiadásokat. A másodpiaci műveletek (kötvény-visszavásárlások, kötvény cserék, tőzsdén kívüli (OTC) és hálózati visszavásárlások) során az alacsonyabb kamatszint - és a tervezettnél nagyobb mennyiség esetében - árfolyamveszteség jelentkezik, ami növeli a kamatkiadásokat. Az államkötvények lejáratát simító, és a költségvetés finanszírozásának biztonságát növelő kötvény visszavásárlások és kötvénycserék esetében ez az árfolyamveszteség valójában az eredeti lejáratig terjedő időszakra jutó kamatkiadás előrehozását jelenti, így ezzel a többlet kamatfizetéssel a jövőbeni kamatkiadások csökkennek.

A nem piaci értékesítésű államkötvények 538,2 millió forintos kamatkiadása 1620,4 millió forinttal lett kisebb az előirányzatnál, köszönhetően a tervezetten felüli 2015. évi államkötvény visszavásárlásnak, így az állománycsökkenésnek, valamint a változó kamatozású államkötvények csökkenő hozamának.

A kincstárjegyek 81 065,0 millió forint összegű kamatkiadása 15 969,5 millió forinttal magasabb a tervtől. Ezen belül a diszkontkincstárjegyek után kifizetett 14 001,6 millió forint kamat 1490,4 millió forinttal kevesebb, mint a módosított előirányzat. A diszkontkincstárjegyek esetén ez a megtakarítás egyrészt a hozamok csökkenése miatti megtakarítás, másrészt a tervezetthez képest alacsonyabb átlagos állomány hatásaként alakult ki. A lakossági kincstárjegyek kamatkiadása 67 063,4 millió forintot tett ki, amely 17 459,9 millió forinttal haladta meg a terveket. A lakossági értékesítést kitűző sikeres adósságkezelési politika és a lakossági kereslet növekedésének hatására több lakossági kincstárjegy értékesítésére került sor, ami 20 248,8 millió forinttal növelte a kiadásokat. Ugyanakkor a tervezettnél jobban csökkenő hozamok 2788,9 millió forinttal kisebb kiadást eredményeztek.

A Kincstári Egységes Számlával kapcsolatos likviditáskezelés keretében az ÁKK Zrt. repó ügyleteket köt. Ennek egy része után felmerülő kamat, az államkötvények 444,8 millió forint összegű repókamata is ezen a soron lett elszámolva.

3. Cím: Egyéb költségek

Az adósság és követelés-kezelés egyéb kiadásai cím együttes összege 47 123,5 millió forintot tett ki, amely 15 586,8 millió forint többletkiadást jelentett az előirányzathoz képest. Ezen a címen az állam a forint- és deviza elszámolások, állampapír kibocsátások, az állampapírok lakossági értékesítése utáni jutalékot, valamint

a forgalmazás egyéb költségeit fizeti ki (KELER díjak, tőzsdei díjak, nyomdaköltség stb.). E cím tartalmazza az állampapírok lakossági értékesítését támogató marketing-kommunikációs kiadások, valamint az adósság- és követelés-kezelés költségeinek előirányzatait is. Az előirányzatot meghaladó teljesülés döntően a terveket jelentősen meghaladó lakossági értékesítéshez kapcsolódó (értékesítési) jutalék kiadások növekedésének tudható be.

A piaci kibocsátásokhoz, hitelfelvételekhez kapcsolódó forint- és devizajutalékok 44 556,9 millió forintot tettek ki 2016-ban, amelyek a tervekhez képest 15 847,9 millió forinttal lettek magasabbak. A forintjutalékok esetében az értékesítési jutalékfizetéssel járó lakossági állampapíroknak a tervet jelentősen meghaladó értékesítése miatt lett az előirányzatnál 16 851,5 millió forinttal magasabb a jutalékok nagysága, ami 42 285,4 millió forintot tett ki. A forgalmazók elsősorban az általuk értékesített állampapírok mennyisége után kapják a kapcsolódó jutalékokat. A devizajutalékok összege 1003,6 millió forinttal maradt el a tervtől, és 2271,5 millió forintot tett ki. A csökkenést a tervekhez képest kisebb összegben megvalósult belföldi P€MÁK (Prémium Euró Magyar Államkötvény) devizakötvény kibocsátás okozta.

Az állampapírok lakossági értékesítését támogató kiadások összege 1436,2 millió forintot tett ki, ami 263,8 millió forinttal elmaradt az előirányzattól. Az adósságkezelés költségei az előirányzattal egyezően 1127,7 millió forintot tettek ki.

BEVÉTELEK

A központi költségvetés adósságszolgálattal kapcsolatos bevételek és kiadások fejezet bevételi összege 148 602,4 millió forint volt, amely 74 685,4 millió forint többletbevételt jelent a költségvetési előirányzathoz képest. A túlteljesítéshez a forintadósság és követelések kamatbevételi többlete 77 109,2 millió forinttal járult hozzá, a deviza kamatbevétel pedig 2423,8 millió forinttal maradt el a tervezettől.

1. Cím: Devizában fennálló adósság és követelések kamatelszámolásai

A devizában fennálló kamatbevételek és követelések összege elmaradt az előirányzathoz képest. A költségvetési előirányzat eredetileg 1286,2 millió forint összegű kamatbevétellel számolt, ehhez képest a tényleges negatív bevétel 1137,6 millió forintot ért el.

Az 1999-től kibocsátott devizakötvények kamatelszámolásai előirányzat alá tartozó tételek devizaműveletekkel kapcsolatos kamatbevételei technikai okokból, egy összegben a devizaszámla kamatelszámolásai soron kerültek kimutatásra. A devizakötvények kamatelszámolásai és a devizaszámla kamatelszámolása előirányzatok együttes összege 2429,2 millió forinttal maradt el a tervezettől, és 1143,0 millió forintos negatív bevétel teljesült. Ennek oka kettős. Egyrészt a deviza kamatbevétel a P€MÁK értékesítése során elszámolt felhalmozott kamatbevételből és árfolyamnyereségből származott, amely 2016-ban az 1999-től kibocsátott devizakötvények kamatelszámolásai előirányzaton

került elszámolásra. E bevétel összege a tervezett kibocsátásához képest kisebb volumenű értékesítés miatt 875,3 millió forinttal elmaradt a várt mértéktől, 367,5 millió forintot tett ki. Az év folyamán a tényleges értékesítés összege 180 564,0 millió forint volt, szemben a tervezett 313 533,5 millió forinttal. Másrészt a mark-to-market (MtM) betétműveletekhez és a devizaszámla elszámolások egyéb bevételeihez kapcsolódóan a negatív kamatbevételek 1510,5 millió forintot tettek ki 2016-ban. A MtM betétek esetében az óvatosság elve miatt a tervezés nem számol a negatív kamatszintből származó bevétellel, ezért 2016-ban külön előirányzattal nem rendelkezett ez a sor.

2. Cím: Forintban fennálló adósság és követelések kamatbevételei

A forint államadósságból- és követelésekből származó kamatbevételek jelentős összeget, 149 740,0 millió forint bevételt értek el 2016-ban. A 77 109,2 millió forintos túlteljesülés döntően az államkötvény aukciókhoz és csereaukciókhoz kapcsolódik. Az államkötvények többszöri aukciós értékesítése, az államkötvények csereaukciója és az OTC ügyletek során az alacsony szintre csökkent piaci hozamok miatt az értékesítés árfolyamnyereséggel történt. A keletkező árfolyamnyereség 84 914,3 millió forinttal haladta meg az eredetileg tervezett szintet. A tervekhez képest az aukciókon jelentkező igen jelentős érdeklődés miatt rendszeresen megemelésre került az értékesítés. Szintén emelte az értékesítést és így a kamatbevételeket a tervezett volument lényegesen meghaladó kötvénycsere program, amelynek keretében megvalósult a rövid futamidejű kötvények hosszabb futamidejű kötvényre történő cseréje.

A kincstárjegyek felhalmozott kamata 112,3 millió forintot tett ki, ami a kincstári hálózatban értékesített kincstárjegyek többletbevétele. A repóműveletekhez kapcsolódó kamatbevétel 2391,1 millió forintot ért el.

A kamatbevételek további jelentős tétele a Kincstári Egységes Számla után az MNB által fizetett kamatból származott. Ezen a címen a tervhez képest 7812,5 millió forint kamatbevétel csökkenés mutatkozott, és így 5687,4 millió forint bevétel keletkezett. A jegybank irányadó kamatlába 2016 folyamán a jegybanki kamatcsökkentések hatására alacsonyabb lett a prognosztizáltnál, valamint 2016 novemberétől a jegybank nem fizetett kamatot a KESZ-re, ezért még a tervezettnél magasabb átlagos KESZ állomány ellenére is csökkent a KESZ-re kapott kamatbevétel.

Budapest, 2017. szeptember „06”

Varga Mihály
miniszter